

KO E NGAARI ME'A KOTOA PĒ 'OKU
TOTONU KE KE 'ILO FEKAU'AKI MO E
LĒSISITA FILI 'OKU 'IKAI KE PAAKI 'O
TUFARI
(UNPUBLISHED ELECTORAL ROLL)

‘OKU ‘I LOTO ‘A E TALI KI HE NGAahi FEHU‘I FEKAU‘AKI MO E

LĒSISITA KI HE FILI

TALATEU

Ko e hā ‘a e lēsisita fili ‘oku ‘ikai ke paaki ‘o tufaki?

Ko hai ‘oku ngofua ke sio ‘i he lēsisita ‘oku ‘ikai ke paaki?

KO E KOLE KE FAKAKAU ‘I HE LĒSISITA ‘OKU ‘IKAI KE PAAKI?

Ko hai ‘e tali pe lava ke kau ‘i he lēsisita ‘oku ‘ikai ke paaki?

Ko e hā ‘a e founa ke fai ‘aki ‘e kole ke u kau he lēsisita ‘e ‘ikai ke paaki?

Ko e hā ‘a e ngaahi fakamatala ‘e fiema‘u ke ‘oange?

Ko e hā ‘a hono fuoloa ‘a hono fakakau au ‘i he lēsisita ‘oku ‘ikai ke paaki?

Fēfē kapau ‘e hoko ha liliu ‘i he tūkunga ‘oku ou ‘i ai?

Fēfē ka hoko ha ngaahi liliu ia kiate au?

KO HONO FAI ‘O E FILI

‘E lava fēfē ke u fili ‘o kapau ‘oku ‘ikai ke ‘asi hoku hingoá he lēsisita ‘oku ‘osi paaki?

KO HA TOE FAKAMATALA KE TĀNAKI MAI

‘E anga fēfē ha‘aku ma‘u ha fakamatala ke toe tānaki mai ki heni?

‘E anga fēfē ha‘aku ma‘u ha fakamatala ‘i he ngaahi lea kehekehe?

KUO PAU KE KE LĒSISITA KAE LAVA KE KE KAU HE FILI FALEALEA ‘O

NU‘USILA

‘Oku fakata‘u tolu ‘a e Fili Falealea ‘a Nu‘usilá ke fili‘i ha kau Falealea mo ha Pule‘anga fo‘ou. ‘Oku ‘i ai ‘a e ngaahi Vāhenga Fili Fakalukufua (General Electorates) pea mo e Vāhenga Fili Maui ma‘ae kakai Maui (Maori electorates). Ko e vāhenga fili takitaha ‘oku ‘i ai ‘a hono lēsisita pe ko e lisi ‘o e tokotaha kotoa pe ‘oku lēsisita ke fili he vāhenga ko ia. Kapau ‘oku ke ‘osi ta‘u 18 pe lahi hake pea ‘oku faka‘atā ke ke fili, ‘oku tu‘utu‘uni ‘e he laó kuo pau ke ke lēsisita ke kau he filí. Kapau ‘oku ke ta‘u 17 ‘e lava ke ke lēsisita fakaangaanga (provisionally enroll). Kapau kuo ke ‘osi lēsisita, kuo pau ke ke fakatonutonu ma‘u pe ‘a e ngaahi

fakamatala fekau'aki mo koe 'i he lēsisitá. Ko e kau Failēsisita Fili, 'oku nau ngāue ma'ae New Zealand Post Ltd.

TALATEU

KO E HĀ 'A E LĒSISITA FILI 'OKU 'IKAI KE PAAKI 'O TUFAKI?

Ko e lēsisita 'oku 'ikai ke paaki 'o tufakí ko e ngaahi foomu lēsisita ia 'a e kakai fili kotoa pē kuo loto fiemālie mo tali 'e he Failēsisita Filí 'e fakapotopoto ke tauhi fakapulipuli 'a 'enau ngaahi fakamatala 'e 'asi 'i he lēsisita he kapau 'e paaki 'o 'iloa 'e ala tupu ai ha fakatamaki ki he 'enau mo'uí. Ko 'enau ngaahi foomu lēsisitá 'oku tauhi malu ia 'e he Failēsisita Fili 'o 'ikai ke 'avi ki ha taha. 'E 'ikai ke 'asi honau hingoa 'i he lēsisita fili.

KO HAI 'OKU NGOFUA KE SIO 'I HE LĒSISITA 'OKU 'IKAI KE PAAKI?

'Oku tauhi malu 'a e lēsisitá ni pea ko e Failēsisita Filí pe tokotaha 'e lava ke ne sio ai.

KO E KOLE KE FAKAKAU 'I HE LĒSISITA 'OKU 'IKAI KE PAAKI?

KO HAI 'OKU TALI PE LAVA KE KAU 'I HE LĒSISITA 'OKU 'IKAI KE PAAKI?

Kapau ko e tokotaha koe 'oku lava ke ke fili pea 'oku ke tui ko e ngaahi fakamatala 'e fiema'u ke 'asi 'i he lēsisita filí 'e lava ke hoko ai ha fakatamaki ki ho'o mo'uí pea mo ho fāmilí, 'e lava ke ke kole ke fakahū 'a ho'o fakamatala 'i he lēsisita koia 'e 'ikai ke paakí.

KO E HĀ 'A E FOUNGA KE FAI 'AKI E KOLE KE U KAU HE LĒSISITA 'E 'IKAI KE PAAKI?

Fakafonu 'a e konga 'i he peesi fakamuimui 'o e tohi ni 'oku ui ko e "Application for registration as a Parliamentary Elector on the Unpublished Roll" ka 'oku paaki pe ia 'i he lea 'Ingilisi. Kapau 'oku te'eki ai ke ke lēsisita ko ha tokotaha fili 'e fiema'u foki ke ke fakafonu 'a e foomu lēsisita 'oku ui ko e "Enrolling to vote: Application"

'E fiema'u ke meili'i 'a e ongo foomu ni fakatouloua ('ikai ke fiema'u ha sitapa) ki he:

Freepost 2 Enrol
Chief Registrar of Electors
P O Box 190, Wellington 6140

KO E HĀ 'A E NGAHI FAKAMATALA 'E FIEMA'U KE 'OANGE?

'E fiema'u 'a ho hingoa kakató, tu'asilá, 'aho fa'ele'i, fika telefoni ki he fetu'utaki pea mo ha fakamo'oni ki he tūkunga 'o e ngaahi me'a 'oku hoko kia koe 'o hangē ko e:

- tatau 'o ha tu'utu'uni fakalao ke hā ai 'oku lolotonga malu'i koe 'o fakatatau ki he lao Domestic Violence Act 1995, pe
- ko ha tatau 'o ha tu'utu'uni fakalao ke hā ai 'oku lolotonga fakahoko, ke ta'ofi 'aki ha taha ke 'oua na'a fetu'utaki atu kiate koe (restraining order) 'o fakatatau ki he lao Harassment Act 1997, pe
- ko ha tohi fuakava mei ha 'ofisa polisi 'o ne fakahā ai 'oku ne tui 'e ala hoko ha fakatamaki kiate koe pe ko ho fāmilí 'i hano paaki ho hingoá mo ha ngaahi fakamatala, pe
- ko ha tohi mei ha loea pe fakafofonga lao, pe ko ho'o ngāue'angá, ko ha Justice of the Peace (JP) pe ko ha taha pehé ke ne fakamo'oni'i 'a ho'o kole ke faka'atu'i 'a ho'o kolé 'o makatu'unga 'i ha fakatamaki 'e hoko kiate koe pe ko ho fāmilí tupu mei hano paaki ho hingoá mo ha ngaahi fakamatala.

KO E HĀ 'A HONO FUOLOA 'A HONO FAKAKAU AU 'I HE LĒSISITA 'OKU 'IKAI KE PAAKI?

Te ke kau 'i he lēsisitá ni kae'oua kuo hoko ha liliu ki he ngaahi me'a 'oku ke hoha'a ki ai. 'E tohi atu 'a e Failēsisita Fili kiate koe ke vakai'i pe 'oku kei tatau ai pe 'a ho tūkunga. 'E fiema'u foki ke ke sivi'i 'a e fakamatala 'oku tauhi 'i he lēsisita pea ke fakatonutonu 'o kapau 'e fiema'u, 'o tautefito 'i he taimi 'oku fai ai ha kemipeini ke fakatonutonu.

FĒFĒ KAPAU 'E HOKO HA LILIU 'I HE TŪKUNGA 'OKU OU 'I AI?

Ka hoko ha liliu ki ho tūkungá, kuopau ke ke tohi 'o fakahoko eni ki he Failēsisita Fili.

FĒFĒ KA HOKO HA NGAahi LILIU IA KIATE AU?

Kapau 'e hoko ha liliu kiate koe 'o hangē ko ho hingoá, tu'asila pe ngāué, fakahā ia ki he Failēsisita Fili 'i ha'o fakafonu 'a e foomu "Enrolling to Vote: Application" 'E tohi atu 'a e Failēsisita Filí 'o fakapapau'i atu kuo ne 'osi fakahoko 'a e liliu ni.

Kapau 'e ngalo ke ke fakahā ki he Failēsisita Fili ha ngaahi liliu kuo hoko, 'e to'o ho hingoá mei he lēsisitá.

KO HONO FAI 'O E FILI

'E LAVA FĒFĒ KE U FILI 'O KAPAU 'OKU 'IKAI KE 'ASI HOKU HINGOÁ HE LĒSISITA 'OKU 'OSI PAAKI?

Koe'uhi 'oku 'ikai ke 'asi 'a ho hingoá 'i he lēsisita faka-Falealea koia 'e fai 'aki 'a e fili he 'aho 'o e fili, 'e fiema'u ke ke fili 'i he founga ko e "Special Declaration Vote". Ko e foomu ki he founga fili ni 'e ma'u ia mei he 'Ofisa Faifili (Returning Officer) 'o ho vāhenga fili kimu'a he 'aho fili pe 'e ma'u ia mei he fai'anga fili he 'aho 'o e fili.

Kapau te ke kau 'i he fili 'o e kosilio fakakolo pe ko e poate mo'ui-lelei fakavahe (district health board) 'e fiema'u ke ke kole ki he 'Ofisa Faifili 'o e kosilio fakakolo (Local Electoral Officer) ke ne 'oatu 'a e foomu "Special Declaration Vote".

KO HA TOE FAKAMATALA KE TĀNAKI MAI

'E ANGA FĒFĒ HA'AKU MA'U HA FAKAMATALA KE TOE TĀNAKI MAI KI HENI?

'E ma'u ha toe fakamatala ange ki he lēsisitá 'aki ha'o:

- Vakai ki he 'emau uepisaiti elections.org.nz
- Telefoni ta'e totongi ki he 0800 36 76 56 (0800 ENROL NOW).
- Iau 'o e fanga ki'i tohi fakamatala ni:
 - Everything you need to know about enrolling to vote*
 - Enrolling to vote before you're 18*
 - Enrolling to vote as a New Zealand Maori* ('Oku paaki pe eni 'i he lea Maui mo e 'Ingilisi)

* ma'u atu mei he fale koloa PostShop pe mei he 'Ofisi 'o e Failēsisita Filí.

Fakatauange na'e tali atu ho'o ngaahi fehu'i kotoa pē 'o kau ki he lēsisita 'oku 'ikai ke paaki.

MALO HO'O LAU 'A E KI'I TOHI NI.

‘E LAVA KE MA’U ‘A E NGAHI FAKAMATALA NI ‘I HA LEA KEHE?

‘Oku ‘oatu ‘a e ngaahi fakamatala ‘i he ki’i tohi ni ‘i he ‘emau uepisaiti pea ‘i he ngaahi lea kehekehe.

Electoral Enrolment Centre
New Zealand Post Limited
P O Box 190
Wellington 6140

Telefoni: 0800 ENROL NOW
(0800 36 76 56)

Fax: (04) 801 0709

‘imeili: enrol@elections.org.nz

uepisaiti: elections.org.nz